

Nowe uprawnienia pracowników związane z rodzicielstwem

W bieżącym roku, w ramach tak zwanej „polityki prorodzinnej” ustawodawca, idąc śladem ubiegłorocznych nowelizacji prawa pracy, zadbał między innymi o zwiększenie uprawnień pracowników związanych z rodzicielstwem. Nowe regulacje rozbudowują już istniejące przywileje rodzicielskie, a także w większym niż dotychczas stopniu włączają do grupy uprawnionych ojców, a nawet rodziców adopcyjnych.

Dodatkowy urlop macierzyński

Z dniem 1 stycznia 2010 r. zaczęły obowiązywać ustanowione uprzednio regulacje (zawarte w art. 1821 kodeksu pracy), a wprowadzające możliwość skorzystania z dodatkowego urlopu macierzyńskiego – w wymiarze do dwóch tygodni w przypadku urodzenia przez pracownicę jednego dziecka lub do trzech tygodni w przypadku ciąży mnogiej. Chcąc skorzystać z tego prawa pracownica musi złożyć, w terminie nie krótszym niż 7 dni przed planowanym początkiem urlopu, pisemny wniosek, którym pracodawca jest związany. Dodatkowy urlop jest traktowany jako „uzupełnienie” tradycyjnego urlopu macierzyńskiego i w związku z tym może być udzielony wyłącznie bezpośrednio po wykorzystaniu urlopu podstawowego. Pracownica nie ma zatem możliwości wyboru terminu, w którym chciałaby wykorzystać dodatkowy urlop, dodatkowo musi skorzystać z niego za jednym razem (nie ma możliwości wykorzystania urlopu w częściach). Jediną modyfikacją pozostawioną pracownicy jest możliwość wykorzystania urlopu dodatkowego we wskazanej przez nią części, która jednakże musi być wielokrotnością tygodnia.

Innym udogodnieniem przewidzianym dla matek jest możliwość połączenia korzystania z dodatkowego urlopu macierzyńskiego z wykonywaniem pracy w obniżonym wymiarze czasu, ale nie wyższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy. W takiej sytuacji na wniosek pracownicy udziela się jej dodatkowego urlopu macierzyńskiego na pozostałą część dobowego wymiaru czasu pracy.

Urlop ojcowski i urlop przewidziany dla rodziców adopcyjnych

Wejście w życie regulacji przewidującej urlop ojcowski jest całkowitą nowością dla polskiego prawa pracy. Zostało to dokonane za sprawą art. 1823 kp, który przewiduje, iż – na analogicznych jak omówione uprzednio zasadach – ojciec wychowujący dziecko może skorzystać z urlopu ojcowskiego w wymiarze jednego tygodnia (od 2012 r. będą to dwa tygodnie). Urlop ten powinien być przy tym wykorzystany nie później niż do ukończenia przez dziecko 12 miesiąca życia.

Także rodzice adopcyjni mogą skorzystać z dodatkowych urlopów. Z początkiem roku zaczęła obowiązywać nowa regulacja dotycząca ich sytuacji, która przyznała rodzicom adopcyjnym takie same prawa co rodzicom biologicznym. Takim pracownikom przyznano również prawo do dodatkowego czasu wolnego na warunkach urlopu macierzyńskiego, a także zagwarantowano im m.in. możliwość wykorzystania urlopu wypoczynkowego bezpośrednio po urlopie związanym z pełnieniem funkcji rodziców adopcyjnych, powrót do pracy po urlopie na dotychczasowych albo porównywalnych warunkach oraz ochronę przed rozwiązaniem stosunku pracy.

Ochrona stosunku pracy

Ustawodawca nie tylko stworzył młodym rodzicom możliwość dłuższego pobytu z dzieckiem, ale także zagwarantował ochronę ich stosunku pracy w związku ze skorzystaniem przez nich

z dodatkowych rodzicielskich urlopów. Mają oni zagwarantowany powrót do pracy na zasadach, jakie obowiązywały ich przed skorzystaniem z czasu wolnego.

Obniżenie czasu pracy pracownika na urlopie wychowawczym

Pracownicy uprawnieni do korzystania z urlopów wychowawczych, mogą w czasie trwania urlopu skorzystać z możliwości obniżenia wymiaru czasu pracy. Od bieżącego roku zainteresowany takim rozwiązaniem pracownik musi złożyć pracodawcy pisemny wniosek na dwa tygodnie przed rozpoczęciem wykonywania pracy w obniżonym wymiarze (art. 1867 §2 KP). Jeśli jednak pracownik złoży wniosek bez zachowania przewidzianego terminu, to pracodawca może obniżyć wymiar czasu pracy takiego pracownika później, niż w terminie wskazanym we wniosku, jednakże nie później niż po upływie dwóch tygodni od dnia jego złożenia.

Autor: Anna Kamińska, radca prawny, Kancelaria Prawna Piszcz i Wspólnicy